**Republica Moldova**

**CURTEA CONSTITUŢIONALĂ**

# DECIZIE

# DE INADMISIBILITATE

*a sesizării nr. 50g/2026*

privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 103 alin. ($9^{10}$) și 124 alin. (21) din Codul fiscal

(*condițiile acordării tratamentului fiscal preferențial pentru importul combustibilului destinat transportului aerian internațional*)

CHIŞINĂU

19 noiembrie 2026

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Domnica MANOLE, *Președinte,*
dlui Sergiu LITVINENCO,
dlui Ion MALANCIUC,
dnei Viorica PUICA,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA, *judecători*,
cu participarea dlui Vasili Oprea, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 12 martie 2026,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 19 noiembrie 2026, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

## PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 103 alin. ($9^{10}$) și 124 alin. (21) din Codul fiscal, ridicată de SC „Lukoil-Moldova” SRL, parte în dosarul nr. 3-948/2023, aflat pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de dna judecător Ina Pruteanu, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

## ÎN FAPT

### A. Circumstanțele litigiului principal

3. În perioada 2018-2021, *Lukoil-Moldova* a vândut către „*AIM Handling*” SRL combustibil reactiv fără calcularea TVA și a accizelor aferente. Potrivit articolelor 103 alin. ($9^{10}$) și 124 alin. (21) din Codul fiscal, importul combustibilului destinat aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri era scutit de TVA și de acciză.

4. Prin procesul-verbal de examinare preliminară a rezultatelor auditului postvămuire nr. 07.22/1 din 11 noiembrie 2022, Biroul Vamal Centru a constatat că destinația finală a combustibilului nu a fost respectată, acesta fiind utilizat în alte scopuri decât cele declarate la momentul vămuirii și pentru care fusese acordat tratamentul tarifar favorabil, și anume aprovizionarea aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri.

5. La 29 decembrie 2022, Biroul Vamal Chișinău a emis Decizia de regularizare nr. 2499, prin care au fost recalculate obligații vamale în valoare de 3 808 272, 27 lei, inclusiv penalitatea în mărime de 808 209, 16 lei, pentru neutilizarea combustibilului reactiv la alimentarea aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri

în perioada 2018-2021. De asemenea, prin Decizia de regularizare nr. 2498 din 29 decembrie 2022 au fost recalculate obligații vamale în sumă de 949 990, 26 lei, inclusiv penalitatea în valoare de 260 559, 30 lei, pentru contabilizarea pierderilor tehnologice ale combustibilului reactiv, care nu a fost utilizat conform destinației prevăzute inițial la acordarea facilităților vamale și fiscale.

6. *Lukoil-Moldova* a atacat aceste decizii la Consiliul de soluționare a disputelor din cadrul Serviciului Vamal. Contestația a fost respinsă.

7. La 13 aprilie 2023, *Lukoil-Moldova* s-a adresat cu o cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Vamal și a Biroului Vamal Chișinău, prin care a solicitat anularea deciziilor de regularizare nr. 2498 și nr. 2499 din 29 decembrie 2022, precum și a Deciziei Consiliului de soluționare a disputelor din cadrul Serviciului Vamal nr. 9 din 7 martie 2023.

8. În cadrul examinării cauzei, *Lukoil-Moldova* a ridicat excepția de neconstituționalitate a articolelor 103 alin. ($9^{10}$) și 124 alin. (21) din Codul fiscal.

9. Printr-o încheiere din 6 martie 2026, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a trimis sesizarea Curții Constituționale pentru soluționare.

## B. Legislația pertinentă

10. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

### Articolul 1
### Statul Republica Moldova

„[…]

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile şi libertăţile lui, libera dezvoltare a personalităţii umane, dreptatea şi pluralismul politic reprezintă valori supreme şi sunt garantate.”

### Articolul 16
### Egalitatea

„(1) Respectarea şi ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toţi cetăţenii Republicii Moldova sunt egali în faţa legii şi a autorităţilor publice, fără deosebire de rasă, naţionalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenenţă politică, avere sau de origine socială.”

### Articolul 23
### Dreptul fiecărui om de a-şi cunoaşte drepturile şi îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-şi cunoaşte drepturile şi îndatoririle. În acest scop statul publică şi face accesibile toate legile şi alte acte normative.”

### Articolul 46
### Dreptul la proprietate privată şi protecţia acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.

[…].”

11. Prevederile relevante ale Codului fiscal, adoptat prin Legea nr. 1163 din 24 aprilie 1997, sunt următoarele:

Articolul 103
Scutirea de T.V.A.

„[…]

($9^{10}$) Se scutește de T.V.A. fără drept de deducere importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 şi 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri şi pasageri.

[…].”

Articolul 124
Înlesniri la plata accizelor

„[…]

(21) Se scutește de acciză importul mărfurilor de la pozițiile tarifare 271012310, 271012700 şi 271019210, destinate aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri şi pasageri.

[…].”

12. Prevederile relevante ale Codului vamal, adoptat prin Legea nr. 1149 din 20 iulie 2000 și abrogat prin Legea nr. 95 din 24 august 2021, au fost următoarele:

Articolul 35
Punerea în liberă circulație a mărfurilor cu acordarea de facilități fiscale şi vamale

„(1) În cazul în care mărfurile sunt puse în liberă circulație cu acordarea de facilități fiscale şi vamale pe motivul destinației lor finale, acestea rămân sub supraveghere vamală. Supravegherea vamală conform condițiilor prevăzute pentru acordarea unor astfel de facilități fiscale şi vamale încetează a mai fi aplicată, cu condiția achitării drepturilor de import datorate, în cazul în care mărfurile:

b) sunt distruse, cu excepția cazurilor de forță majoră;

c) sunt utilizate în alte scopuri decât cele prevăzute de legislație pentru aplicarea facilităților fiscale şi vamale, cu excepția exportului lor dacă nu au suferit modificări în afara uzurii normale;

d) nu pot fi identificate din lipsa informației, documentelor justificative şi a persoanei în gestiunea căreia au fost înregistrate astfel de importuri.

[…].”

Articolul $127^{5}$
Apariția obligației vamale în cazul neexecutării unor obligații

„(1) Obligația vamală apare:

a) în cazul neexecutării obligațiilor ce rezultă din păstrarea mărfurilor în depozit provizoriu;

b) în cazul neîndeplinirii uneia dintre condițiile stabilite prin destinația vamală sub care au fost plasate mărfurile;

c) în cazul utilizării mărfurilor în alte scopuri decât cele stabilite prin destinația finală a acestora, cu excepția exportului, dacă în această bază au beneficiat de un tratament tarifar favorabil.

(2) În cazurile specificate la alin. (1), obligația vamală apare la data producerii situațiilor respective.

(3) Plătitor vamal este titularul declarației sumare de plasare a mărfurilor în depozit provizoriu sau titularul destinației vamale sub care a fost plasată marfa.

(4) Dacă obligația vamală a apărut pentru o marfă care beneficiază sau ar fi putut beneficia de un tratament tarifar preferențial, cuantumul obligației vamale se determină prin aplicarea acestui tratament preferențial."

Articolul $127^{13}$
Decizia de regularizare

„(1) Decizia de regularizare reprezintă un document de o formă stabilită de Serviciul Vamal, întocmit de organele vamale, care servește drept dovadă a apariției și/sau anulării obligației vamale, a restituirii drepturilor de import sau de export plătite ori percepute în plus și a măsurilor de politică economică și care este executoriu din momentul aducerii acesteia la cunoștință plătitorului vamal.

(2) Titularul obligației vamale semnează decizia de regularizare chiar și în caz de dezacord. Decizia de regularizare poate fi atacată, în caz de dezacord, în conformitate cu prevederile prezentului cod.

[…]."

Articolul $181^{1}$
Controlul ulterior

„(1) Controlul ulterior se bazează pe administrarea riscurilor, este efectuat imperativ în scopuri vamale în vederea asigurării aplicării corecte a legislației și confirmării sau infirmării conformării declarantului la aceasta.

(2) Controlul ulterior este efectuat de organele vamale, conform procedurii stabilite de Guvern, prin auditul postvămuire sau reverificarea declarației vamale, pe o perioadă ce nu depășește termenul de prescripție stabilit la art. 127 alin. (10).

[…]."

Articolul $202^{3}$
Drepturile și obligațiile organelor vamale la exercitarea controlului ulterior

„[…]

(2) În cazul exercitării controlului ulterior, organul vamal are următoarele drepturi:

[…]

e) să calculeze și să încaseze la bugetul public național, în conformitate cu legislația în vigoare, obligațiile vamale constatate;

[…]."

# ÎN DREPT

## A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

13. Autorul excepției susține că articolele 103 alin. ($9^{10}$) și 124 alin. (21) din Codul fiscal, în redactarea actuală, nu corespund principiilor constituționale ale calității legii și securității juridice. Deși aceste norme reglementează în mod exhaustiv că regimul de scutire este aplicabil combustibilului destinat aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri, ele nu definesc noțiuni esențiale precum „aeronave implicate în transportul internațional" și „destinația finală a combustibilului". Prin urmare, nu este clar dacă

combustibilul utilizat pentru zboruri tehnice (de mentenanță sau de poziționare) va fi asociat unor zboruri internaționale sau unor operațiuni tehnice. Potrivit autorului, aceste aspecte sunt lăsate la discreția Serviciului vamal, care, prin instrucțiuni interne, ar fi completat sfera de acțiune a normelor și le-ar fi interpretat în mod extensiv. Prin urmare, autorul excepției îi solicită Curții să verifice claritatea și previzibilitatea prevederilor contestate, precum și interpretarea și modul lor de aplicare.

14. Autorul excepției susține că, la efectuarea auditului postvămuire și în deciziile de regularizare emise în baza concluziilor acestuia, Serviciul vamal a interpretat extensiv articolele 103 alin. ($9^{10}$) și 124 alin. (21) din Codul fiscal. În opinia sa, această interpretare nu este confirmată nici de textele clare ale acestor norme, nici de Codul fiscal în ansamblu și nici de notele de fundamentare ale legilor de modificare.

15. De asemenea, autorul excepției susține că, la adoptarea legilor prin care au fost modificate articolele 103 alin. ($9^{10}$) și 124 alin. (21) din Codul fiscal, Parlamentul nu a respectat condițiile de tehnică legislativă prevăzute de articolul 30 din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative. În special, autorul invocă lipsa, în nota de fundamentare, a explicațiilor privind condițiile care au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite, precum și lipsa evidențierii elementelor noi.

16. În acest context, autorul susține că prevederile contestate încalcă articolele 1 alin. (3), 16, 23, 46 și 54 din Constituție.

**B. Aprecierea Curții**

17. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

18. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul fiscal, ține de competența Curții Constituționale.

19. Curtea reține că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de o parte în proces și este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

20. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolele 103 alin. ($9^{10}$) și 124 alin. (21) din Codul fiscal. Aceste prevederi nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

21. Excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză de contencios administrativ privind controlul legalității unor decizii de regularizare prin care Serviciul vamal a constatat că nu a fost respectată destinația finală a combustibilului reactiv, pentru care *Lukoil-Moldova* beneficiase de tratament tarifar preferențial în baza articolelor 103 alin. ($9^{10}$) și 124 alin. (21) din Codul fiscal. În consecință, Serviciul vamal a calculat obligații vamale aferente importului de combustibil reactiv și a exclus tratamentul tarifar preferențial acordat anterior. În cauza în care a fost ridicată excepția, instanța de judecată va avea în vedere aceste prevederi pentru a stabili dacă deciziile de regularizare contestate au fost adoptate în condițiile prevăzute de lege.

22. Autorul excepției susține că prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 16 (*egalitatea*), 23 (*calitatea legii*), 46 (*dreptul la proprietate privată şi protecția acesteia*) și 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) din Constituție.

23. Curtea reiterează că articolul 1 alin. (3) din Constituție comportă un caracter general, reprezintă un imperativ care stă la baza oricăror reglementări și nu poate constitui un reper individual și separat (DCC nr. 175 din 13 decembrie 2022, § 21).

24. Referitor la incidența articolului 16 din Constituție, Curtea subliniază că această normă nu are o aplicabilitate de sine stătătoare (a se vedea HCC nr. 15 din 9 iulie 2024, § 69). Principiul nediscriminării nu constituie o problemă de constituționalitate atât timp cât nu este afectat un drept fundamental (a se vedea HCC nr. 3 din 24 februarie 2022, § 15). Cu privire la aplicabilitatea articolului 23 din Constituție, care implică adoptarea de către Parlament a unor legi accesibile, clare şi previzibile, Curtea menționează că testul calității legii se efectuează prin raportare la un drept fundamental (DCC nr. 52 din 8 aprilie 2021, § 17; DCC nr. 71 din 26 mai 2022, § 19).

25. În jurisprudența sa, Curtea a precizat că articolul 54 din Constituție nu are o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabil, autorul sesizării trebuie să demonstreze existența unor ingerințe în drepturile fundamentale garantate de Constituție. Abia în cadrul analizei caracterului justificat al ingerinței abstracte în drepturile fundamentale garantate de Constituție Curtea poate pune în operă prevederile acestui articol (a se vedea HCC nr. 33 din 26 octombrie 2021, § 20; DCC nr. 20 din 17 februarie 2022, § 25; DCC nr. 166 din 13 noiembrie 2025, § 50).

26. Referitor la incidența articolului 46 din Constituție, autorul menționează că, deși articolele 103 alin. ($9^{10}$) și 124 alin. (21) din Codul fiscal îi recunosc dreptul de a beneficia de un tratament preferențial la importul de combustibil destinat aprovizionării aeronavelor implicate în transportul internațional de mărfuri și pasageri, acestea nu definesc noțiunile „aeronave implicate în transportul internațional” și „destinația finală a combustibilului”. Potrivit autorului, determinarea acestor elemente a fost lăsată la discreția Serviciului Vamal, care, prin instrucțiuni interne, ar fi completat sfera de acțiune a normelor și le-ar fi conferit o interpretare extensivă. Prin urmare, autorul excepției îi solicită Curții să verifice claritatea și previzibilitatea prevederilor contestate, precum și modul în care au fost interpretate și aplicate de către Serviciul Vamal în cazul său, inclusiv să determine dacă combustibilul utilizat pentru zboruri tehnice (de mentenanță sau de poziționare) se asociază unor zboruri internaționale sau unor operațiuni tehnice.

27. În acest context, Curtea reiterează că legea nu poate să abunde în texte explicative. Una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai curând la categorii generale decât la liste exhaustive. Multe legi folosesc formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică (a se vedea DCC nr. 92 din 7 iulie 2022, § 25; DCC nr. 77 din 27 iunie 2024, § 25).

28. Să stabilești dacă, prin deciziile sau practicile sale, o autoritate administrativă a depășit limitele competenței conferite de lege ori a atribuit prevederilor legale un sens incompatibil cu acestea ține, în principiu, de controlul legalității activității administrative. Persoana care susține că autoritatea a depășit marja discreționară recunoscută de lege poate contesta actele sau măsurile respective în fața instanței de judecată, căreia îi revine competența de a verifica dacă acestea au fost adoptate în baza și în limitele legii. În acest sens, Curtea observă că circumstanțele cauzei în care a fost ridicată excepția confirmă că autorul excepției a utilizat acest remediu, litigiul pendinte având ca obiect tocmai controlul legalității deciziilor adoptate de Serviciul Vamal.

29. În Decizia de inadmisibilitate nr. 112 din 24 octombrie 2019, referitoare la excepția de neconstituționalitate a articolului 214 alin. (6) din Codul fiscal, care a vizat critici similare celor examinat în acest caz, *i.e.* autorul critica utilizarea termenilor „neconcludente, incomplete sau nesatisfăcătoare”, susținând că aceștia nu sunt definiți de lege, Curtea a respins critica și a reținut că formularea legilor nu poate prezenta o precizie absolută, că numeroase legi utilizează formule mai mult sau mai puțin vagi, iar interpretarea și aplicarea acestora depind de practică. Curtea a mai notat că necesitatea adaptării normelor la circumstanțele concrete va exista întotdeauna și că rolul instanțelor judecătorești este tocmai acela de a înlătura dubiile privind interpretarea normelor. De asemenea, Curtea a reținut că semnificația textului contestat poate fi dedusă din sensul obișnuit al termenilor care îl compun, prin aplicarea regulilor de interpretare lingvistică (§§ 28-31).

30. În acest context, Curtea constată că argumentele formulate în excepție nu vizează constituționalitatea prevederilor contestate, ci modul de aplicare a legii într-o situație concretă. Curtea reamintește că subiectele cu drept de sesizare nu pot utiliza excepția de neconstituționalitate pentru a-și exprima dezacordul cu modul în care autoritățile interpretează sau aplică legea. Aprecierea situației de fapt și verificarea aplicării corecte a normelor juridice le revin instanțelor de drept comun, iar eventualele erori pot fi remediate prin exercitarea căilor de atac prevăzute de lege, nu prin sesizarea Curții Constituționale (a se vedea DCC nr. 69 din 30 aprilie 2026, § 37). Simplul fapt că autorul excepției interpretează normele contestate în mod diferit de autoritatea care le-a aplicat sau este nemulțumit de soluția adoptată în privința sa nu poate transforma o problemă de aplicare a legii într-o problemă de constituționalitate (a se vedea DCC nr. 69 din 30 aprilie 2026, § 31).

31. Autorul sesizării menționează că, la adoptarea legilor prin care au fost modificate articolele 103 alin. ($9^{10}$) și 124 alin. (21) din Codul fiscal, Parlamentul nu a respectat condițiile de tehnică legislativă prevăzute de articolul 30 din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 cu privire la actele normative. În special, autorul invocă lipsa, în nota de fundamentare, a explicațiilor privind condițiile care au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite, precum și lipsa evidențierii elementelor noi.

32. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că competența sa în materia controlului constituționalității procedurii parlamentare este

limitată, dat fiind caracterul suveran al Parlamentului în materia legiferării. Curtea poate verifica constituționalitatea unei legi sub aspectul procedural doar dacă la adoptarea ei Parlamentul a afectat vreun element esențial al procesului de legiferare, care rezultă expres din Constituție sau care poate fi dedus în mod clar dintr-un principiu constituțional (a se vedea HCC nr. 14 din 27 aprilie 2021, § 54; DCC nr. 43 din 31 martie 2022, § 38).

33. În acest context, Curtea reține că, în argumentarea capătului de sesizare privind încălcarea tehnicii legislative, autorul face referire la articolul 30 din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 privind actele normative. În practica sa recentă, în care a analizat critici similare, Curtea a subliniat că nu examinează procedura de adoptare a unei legi prin raportare la norme infraconstituţionale. Curtea a notat că omisiunea de a obține avize, de a efectua expertize ori de a analiza impactul reglementării trebuie să rezulte, pentru a putea fi examinată de Curte, dintr-un principiu constituțional, nu să rezulte din norme infraconstituţionale (a se vedea, în mod similar, DCC nr. 43 din 31 martie 2022, §§ 38 şi 39; DCC nr. 178 din 12 decembrie 2023, § 32).

34. Astfel, având în vedere că aceste critici sunt formulate la modul abstract, fără indicarea unei prevederi constituționale concrete și fără prezentarea unor argumente care să demonstreze afectarea unui principiu constituțional, Curtea declară inadmisibil acest capăt al sesizării (a se vedea DCC nr. 138 din 25 septembrie 2025, § 39).

35. Pe baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2) și (3) litera d), 37 și 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

**D E C I D E:**

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 103 alin. ($9^{10}$) și 124 alin. (21) din Codul fiscal, ridicată de S.C. „*Lukoil-Moldova*” S.R.L., parte în dosarul nr. 3-948/2023, aflat pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

**Președinte** **Domnica MANOLE**

***Chișinău, 19 noiembrie 2026***
***DCC nr. 172***
***Dosarul nr. 50g/2026***